

Jenny Thunnissen wordt per 1 januari
waarnemend inspecteur-generaal
VROM-Inspectie
Foto: IVW

Benoeming Jenny Thunnissen

Jenny Thunnissen is per 1 januari 2011 waarnemend inspecteur-generaal VROM-Inspectie naast haar functie van inspecteur-generaal IVW. In 2011 werken beide inspecties aan de hand van de eigen jaarplannen, terwijl zij uiterlijk aan het einde van dat jaar moeten zijn geïntegreerd. De nieuwe organisatie zal de Inspectie Leefomgeving en Transport gaan heten.

Vanwege de verdeling van beleidsonderdelen van het voormalige VROM werkt de VI komend jaar niet alleen voor het nieuwe ministerie van Infrastructuur en Milieu, maar ook in opdracht van de ministeries van BZK en Economische Zaken, Landbouw en Innovatie.

Harry Paul maakt per 1 februari 2011 deel uit van het Topmanagement Advies van het ministerie van BZK. Hij gaat zich bezig houden met de fusie van EZ en LNV tot het nieuwe ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (ELI).

VROM-Inspectie waarschuwt voor doorgeroeste rookgasafvoeren

Leidingen voor ventilatie- en rookgasafvoer in sommige flatgebouwen van drie tot vijf hoog uit de periode van 1970-1995 blijken te zijn doorgeroest. Dat is gevaarlijk omdat daardoor rookgassen en koolmonoxide in woningen terecht kunnen komen. De VROM-Inspectie geeft in een Inspectiesignaal aanbevelingen voor de herkenning en de aanpak van het probleem door eigenaren, installateurs en gemeenten.

Door de lekkages in de afvoerleiding wordt de afvoer van verbrandingsgassen verstoord en vermindert de werking van de ventilatie uit de woningen. In de cv-ketel kan onvolledige verbranding ontstaan waarbij koolmonoxide wordt gevormd. Als rookgassen en koolmonoxide in de woningen terechtkomen kan dat leiden tot levensbedreigende situaties. Dergelijke afvoersystemen komen voor in heel Nederland. Het gaat om mechanische ventilatiesystemen (MVS) waarbij een centrale ventilator

op het dak de rookgassen én de ventilatielucht afzuigt. De systemen zijn aan de buitenkant van het gebouw te herkennen aan de ventilatoropbouw op het dak met luchtinlaatroosters aan de zijkant of direct ernaast op het dak. Om de bedrijfszekerheid en veilige werking te waarborgen, moeten deze afvoersystemen gerenoveerd worden. Het doorroesten werd eind 2009 ontdekt in een appartementencomplex uit 1985 in de gemeente Kerkrade. Ook in andere provincies is het probleem gesignaleerd.

IPO luidt RUD-noodklok

Het IPO dringt aan op bestuurlijk overleg met de betrokken bewindslieden over de RUD's. In de brief van 19 november geeft het interprovinciaal overleg uiting aan zijn twijfel of de uitvoeringsdiensten er onder de huidige omstandigheden allemaal en binnen de gestelde termijn zullen komen.

Gezien de voorgenomen bezuinigingen (efficiencywinst) van het kabinet willen de provincies weten hoeveel het rijk wil bijdragen om de totstandkoming van de RUD's mogelijk te maken. De provincies vragen duidelijkheid over de kwaliteitscriteria waaraan vergunningen en handhaving moeten voldoen en over de onderwerpen die in het basistakenpakket terecht zullen komen. Ook willen zij de relatie straf- en bestuursrecht en de betrokkenheid van het OM bespreken. Tenslotte geven de provincies aan dat provinciale bevoegdheden alleen kunnen worden overgedragen aan gemeenten, als deze ook echt een goede uitvoering kunnen garanderen. In Zuid-Holland wordt al gewerkt aan de vorming van een RUD. Daarover kunt u lezen op pagina 14.

Minder inspecties voor rederijen die regels naleven.

Foto: ANP

Minder inspecties voor goede rederijen

Rederijen die de regels stipt naleven zullen in de toekomst minder vaak en intensief worden gecontroleerd. Daartoe zal de Inspectie Verkeer en Waterstaat convenanten afsluiten met 'kwalitatief goede rederijen'. Dat staat in het Actieplan Zeevaart dat minister Melanie Schultz van Haegen in november naar de Tweede Kamer stuurde.

De Inspectie Verkeer en Waterstaat is nu bezig met de ontwikkeling van 'risicogebaseerd toezicht'. Daarbij wordt de zeevaartsector betrokken. Een eerste overleg vindt in december plaats. Het Actieplan Zeevaart bevat

meerdere plannen om de positie van de Nederlandse zeescheepvaart te versterken. Er gaat geen extra geld naar de sector, zoals al door het vorige kabinet is besloten.

Jaar cel voor illegale handel wit- en bruingoed

De rechtbank in Zwolle heeft eind november vier mensen uit Deventer veroordeeld voor het illegaal verzamelen van afgedankt wit- en bruingoed. De hoogste straf werd opgelegd aan hoofdverdachte Özer A., die twaalf maanden cel kreeg, waarvan drie maanden voorwaardelijk. De vier zijn familie van elkaar.

Volgens het Openbaar Ministerie werd het afval na de inzameling uitgevoerd naar onder meer Ghana. Özer A. werd als enige veroordeeld tot een onvoorwaardelijke celstraf voor meerdere overtredingen van de Wet milieubeheer en het witwassen van criminele gelden. Hij was al eerder veroordeeld voor dergelijke feiten. De drie broers A. en neef Salih D. zamelden op grote schaal afgedankte wasmachines, koelkasten en televisietoestellen in bij elektronica-zaken in het land. Hoewel het OM bij de aanhouding in maart 2009 sprak van een grote criminele bende, werd het viertal niet verdacht van de uitvoer naar het buitenland. Tegen de hoofdverdachte was door de officier van justitie achttien maanden cel geëist. Hij is nog altijd

werkzaam in de handel in afgedankt wit- en bruingoed. Medeverdachten Celâl A. en Salih D. zijn dat ook nog, maar hebben inmiddels de vereiste papieren gehaald. Beide verdachten kregen drie maanden voorwaardelijk en een taakstraf van 150 uur opgelegd. De vierde verdachte Nihat A. kreeg alleen een taakstraf van 150 uur. Hij is inmiddels uit de handel gestapt. Milieuorganisatie Greenpeace is verheugd over de veroordeling. Zij ziet de verdachten als schakel in een keten van de uitvoer van giftig afval naar landen als Ghana. Ze bepleit het actiever opsporen van illegale uitvoer uit Nederland. In dit nummer van HandHaving meer aandacht voor E-waste problematiek op pagina 29.

Opgemerkt

„Is er in Nederland zoveel dierenmishandeling? Ik wist dat niet. Je had ook meer prioriteit voor dierenmishandeling kunnen afspreken. Mogen die vijfhonderd man ook anders worden ingezet? Het zal wel niet. Dat heb ik eerder meegemaakt met het milieu. Dat werd plotseling belangrijk. Er werden mensen aangesteld en spullen aangeschaft. En die mochten dan alleen voor milieu gebruikt worden. Dan had je een milieucomputer waar andere rechercheurs niet aan mochten werken. En een auto van Milieu. Daar heb ik een einde aan gemaakt. Toen kreeg ik dus last met de subsidiegever – ik kreeg m'n budget niet omdat die spullen voor andere doeleinden waren gebruikt. Gekke wereld maken we met z'n allen.”

Joop van Riessen, oud-hoofdcommissaris van de politie reageert in NRC Handelsblad (16 oktober 2010) op het voorstel om vijfhonderd animal cops aan te stellen.

„We hebben met deze coalitie wel een gedoogakkoord, maar dat betekent niet dat we alles kunnen gaan gedogen. We moeten gewoon aan de wetten en regels voldoen. Uiteindelijk is de 48-uur maatregel een vreselijk systeem, maar het is niet simpel en eenzijdig op te lossen of af te schaffen. Ik ga iedere week naar Brussel, en ik zal het er weer op de agenda zetten.” Daarmee reageerde zij op de oproep van Europarlementarier **Peter van Dalen (ChristenUnie)** om de 48-urige werkweek voor chauffeurs niet te handhaven maar te gedogen. (21/11 Nieuwsblad Transport).

Nazorg voor gemeenten

Gemeenten die problemen hebben met de implementatie van de Wabo kunnen nog tot halverwege 2011 nazorg krijgen van het ministerie van Infrastructuur en Milieu. Geconstateerde knelpunten liggen vooral op het gebied van de ICT en de financiering, bleek onlangs uit een onderzoek van Telengy.

Minister Schultz van Haegen deed de toezegging in antwoord op vragen van kamerlid Van Bommel (PVV), die zich zorgen maakte over de uitkomst van het onderzoek, dat stelt dat een op de vijf gemeenten bij invoering van de Wabo nog niet klaar zou zijn voor de nieuwe wet. Zij constateert zelf dat er geen grote problemen zijn gemeld, 'noch op inhoud noch op het digital Omgevingsloket'. Inmiddels zijn de eerste omgevingsvergunningen al verleend. Schultz van Haegen ziet ook geen aanleiding tot 'handhavende interventies' bij gemeenten met Wabo-problemen.

Op de vraag van Van Bommel wanneer alle gemeenten nu Wabo-proof zullen zijn, antwoordt zij dat het ontvangen en beoordelen van vergunningaanvragen inmiddels bij alle gemeenten mogelijk is. „Alle gemeenten zijn immers aangesloten op het loket en alle gemeenten zijn dus in staat aanvragen digitaal te ontvangen. Daarnaast moeten zij aanvragen ook op papier kunnen blijven ontvangen en moeten zij die aanvragers ook aan een aanvraagformulier helpen.”

Handhaving kan meer gebruik maken van sociale normen

Mythes in toezicht en beleid

Op 11 november vond in de Van Nelle Ontwerfabriek het jaarlijkse symposium van het Centrum Criminaliteitspreventie Veiligheid (CCV) plaats. Doel: handhavingstheorie en -praktijk meer met elkaar verbinden, dit jaar via het thema 'Mythes in toezicht en beleid'. Gedragseconoom Henriëtte Prast slaagde er goed in een aantal toezichtmythes naar het rijk der fabelen te verwijzen.

In haar presentatie pleitte Prast, hoogleraar Persoonlijke Financiële Planning aan de Universiteit van Tilburg en lid van de WRR, voor het verlaten van de mythe van het rationele individu. De rationele mens zou optimale keuzes maken als hij/zij maar goed is geïnformeerd. Daarom maken beleidsmakers zich sterk voor inhoudelijke voorlichting en transparantie. In het verlengde daarvan worden instrumenten als informeren, waarschuwen, financiële prikkels en ge- en verboden ingezet. Grotendeels achterhaald meent de gedragseconoom.

Wat doen de burens?

In beleid moet meer waarde aan de invloed van sociale normen op het menselijk gedrag worden toegekend, meent Prast. Onderzoek naar de beïnvloeding van milieuvriendelijk gedrag onderschrijft het belang van sociale normen. „Burgers krijgen bij campagnes voor zuiniger energieverbruik vooral voorlichting over de gevolgen voor het milieu, er wordt een beroep gedaan op hun goed burgerschap en er worden financiële worden gebruikt. Uit onderzoek blijkt echter dat als aan mensen wordt verteld hoeveel energie hun burens verbruiken (een fictief lager energieverbruik) hun energieverbruik met zo'n 6% daalt.” Mensen ervaren

sociale normen vaak onbewust, concludeert de hoogleraar. Daarvan zou toezicht beter gebruik kunnen maken, adviseert ze. „Met het oog hierop zou ook de overheid zich meer bewust moeten zijn van haar voorbeeldfunctie. Als bijvoorbeeld de verlichting in overheidsgebouwen volop brandt, nemen mensen onbewust aan dat dit de norm is.”

Boete als prijs

Een andere mythe is volgens de gedragseconoom de effectiviteit van boetes. „Boetes leiden niet altijd tot betere naleving. Disciplineren kan ook averechts werken en normen verdringen”, houdt ze het publiek voor. Ter onderbouwing verwijst ze naar een onderzoek over het gedrag van ouders die hun kind te laat bij de crèche komen ophalen. Wanneer er een boete wordt ingesteld om dit gedrag te ontmoedigen, neemt het aantal te-late-ophalers alleen maar toe. „Ouders die normaal hun best deden op tijd te komen vanuit intrinsieke normen, zagen die boete als prijs. Boetes moeten heel hoog zijn om effect te sorteren en dat leidt weer vaak tot protesten.”

Meer informatie op www.mythesinbeleidtoezicht.nl

Paul Meerman en Jan Hulseboom willen hun project ook internationaal uitdragen.

Noord-Brabant wint VT-Trofee

De Vernieuwing Toezicht-Trofee in de categorie projecten is dit jaar toegekend aan een milieuproject. Tijdens het congres 'Mythes in toezicht en beleid' ontving de provincie Noord-Brabant de prijs voor haar project **Systeemgericht Toezicht**. Met deze aanpak wil de provincie het toezicht beter laten aansluiten op bestaande zorgsystemen.

Projectleider Paul Meerman en hoofd Handhaving Bedrijven Jan Hulseboom mochten de prijs in ontvangst nemen. Meerman over het winnende project: „Wet- en regelgeving worden geborgd in bestaande kwalitatieve zorgsystemen. Deelnemers zijn zodoende de grotere bedrijven, met name in de chemie, food- en afvalsector. In totaal doen ruim zestig bedrijven mee waaronder Shell, Sabic, Bavaria, Mars en Van Ganzewinkel. Zij zijn erbij gebaat, want door de aansluiting op hun zorgsystemen verminderen hun nalevingsinspanningen.” De bedrijven moeten kunnen aantonen dat zij risico's op het vlak van milieu, veiligheid en arbo goed hebben geborgd in hun interne systemen. De provincie toetst de borging in audits. „Naast (steekproefsgewijze) controles van het onderhoudsysteem en de fabrieksvoorschriften letten we er ook op of de borging is doorgewerkt in de hele organisatie. Ook aan bijvoorbeeld monteurs in de fabriek worden vragen voorgelegd”, licht Meerman toe.

Internationaal

De winnende provincie draagt haar ervaringen graag uit, ook internationaal. „Binnenkort gaan we naar Brussel. Dan wijzen we er ook op dat de toezichtvorm niet voor iedere onderneming of sector geschikt is.” De jury noemt het Brabantse project

een moderne vorm van toezichtsuitoefening die past bij de tijdgeest. Ook roemt ze de gekozen aanpak om de elegante en zorgvuldige uitwerking.

De VT-Trofee is een initiatief van de samenwerkende rijksinspecties. De prijs is bedoeld om sprekende voorbeelden voor vernieuwing in het toezicht aan te moedigen en te laten zien dat het toezicht meebeweegt met maatschappelijke veranderingen. De trofeeën in de categorie vernieuwende inspecteur en vernieuwende organisatie werden dit jaar vanwege onvoldoende inzendingen overigens niet uitgereikt.

Meer informatie over het project Systeemgericht Toezicht op www.brabant.nl/systeemtoezicht

Kort

Het Servicepunt Handhaving Overijssel heeft een draaiboek gemaakt voor het **opzetten van een interventieteam**. In het draaiboek staat het proces stap voor stap omschreven. Het is bovendien een 'levend' document, verbeteringen en suggesties zijn welkom en zullen worden doorgevoerd. Het draaiboek staat op www.seph.nl

Gemeentelijke toezichthouders en politiebeambten moeten **gratis** gebruik kunnen maken van het **openbaar vervoer** als ze in uniform zijn. In ruil voor de veiligheid die zij met hun zichtbare aanwezigheid vergroten, zouden de ov-bedrijven hen gratis moeten vervoeren, meent het Limburgs VVD-statenlid Martin Camp.

Volgens een rapport van het Rathenau Instituut is er **beter toezicht nodig op grootschalige databases**. Het rapport pleit voor een onafhankelijke ICT-autoriteit die toezicht gaat houden op het ontwerp en functioneren van grote databases als die van de ov-chipkaart en het elektronisch kinddossier. Ook moet de rechtspositie van de burgers worden versterkt. Bijvoorbeeld door het uitbreiden van het inzage- en correctierecht en door de burger meer regie te geven over hun eigen digitale gegevens. Ook moet de rechtspositie van de burgers worden versterkt. Bijvoorbeeld door het uitbreiden van het inzage- en correctierecht en door de burger meer regie te geven over hun eigen digitale gegevens.

In Nederland is SODM verantwoordelijk voor het toezicht op productieplatformen.

Foto: SODM

Toezicht op oliemaatschappijen in één hand

Het overheidstoezicht op de oliemaatschappijen functioneert het beste als er één toezichthouder is, die alle activiteiten van oliemaatschappijen kan overzien.

Tot deze conclusie komt het Internationale Forum van Toezichthouders (IRF) tijdens een bijeenkomst in Vancouver van 18 tot 20 oktober 2010.

Het Forum was bijeen om samen met de oliemaatschappijen na te denken over de gevolgen van de olieramp in de Golf van Mexico.

De toezichthouders hebben vijf onderwerpen als strategische agenda vastgesteld. Die onderwerpen zijn:

1. Veiligheidscultuur en leiderschap
2. Functioneren van blow-out preventers en andere apparatuur
3. Prestatie-indicatoren
4. Noodzakelijke competenties en middelen van oliemaatschappijen
5. Toepassing van standaarden en beste werkpraktijken

De Nederlandse toezichthouder, Staatstoezicht op de Mijnen,

heeft samen met de Health and Safety Executive van het Verenigd Koninkrijk, de leiding bij het uitwerken van het vijfde onderwerp.

Geluidsmeetsysteem Flevoland wint innovatieprijs

Normhandhaving 2.0 van Geluidsnet BV is in november onderscheiden met de Nationale Geluid en Trillingen Innovatieprijs 2010. Het gaat om een systeem dat in opdracht van de provincie Flevoland is ontwikkeld en wordt toegepast als Geluids Informatiesysteem Lawaaisportterrein Lelystad (GILL).

De onderscheiding van meest innovatieve dienst op het gebied van geluidshinder is toegekend door de Stichting InnoNoise, wat gebeurde op de beurs 'Geluid, Trillingen en Luchtkwaliteit in Nederland' in Nieuwegein. De jury beoordeelde op creativiteit, innovatie, effectiviteit, toepasbaarheid en economisch belang. Er was vooral waardering

voor de combinatie van (permanente) metingen en overdrachtsberekeningen om naleving van geluidsnormen te controleren.

Milieugedeputeerde Anne Blik is zeer te spreken over de onderscheiding. „De prijs is een erkenning voor het werk dat de provincie in de ontwikkeling van het project GILL heeft gestoken en past prima bij ons streven naar innovatie en een duurzame ontwikkeling van luchthaven Lelystad. We zijn op de goede weg!”

Normhandhaving 2.0 ofwel GILL is een geavanceerde oplossing voor het permanent meten van geluid op een beperkt aantal locaties en het berekenen van de invloed daarvan op de omgeving. De aanleiding

waren klachten van omwonenden over geluidsoverlast en de behoefte bij de provincie om de uitgegeven milieuvergunningen te kunnen handhaven. De oplossing zorgt voor het filteren, vertalen, registreren en direct of historisch rapporteren van de resultaten. Nabij het circuit van Lawaaisportterrein Lelystad staan zes zeer gevoelige microfoons. Metingen op afstand geven op elk gewenst moment van de dag inzicht in de geluidsbelasting die de racecircuits om de luchthaven produceren. Vliegtuigen worden eruit gefilterd. Zowel omwonenden, ondernemers als handhavers in het provinciehuis zien op een speciale website wat de actuele meetgegevens zijn en kunnen op basis daarvan optreden.

Hoe gaat het toch met... de Brabantse reclameborden in het buitengebied

Het was een doorn in het oog van veel Brabanders, en vooral van de toenmalige gedeputeerde: de buitenreclameborden die her en der in het Brabantse buitengebied werden geplaatst. Een speciaal opgezet projectteam maakte korte metten met de illegale borden en presenteerde in 2000 de eerste resultaten in HandHaving. In korte tijd werden duizenden borden verwijderd. Soms is doorpakken met handhaving gewoon effectief.

Een reuzefles van Campina, aankondigingen van erotiekbeurzen, van plaatselijke rommelmarkten. Langs de openbare weg buiten de bebouwde kom was eind jaren negentig van alles te zien en te lezen. Niet echt een aanwinst voor een visueel aantrekkelijk Brabantse landschap, vond gedeputeerde Lambert Verheijen, die het initiatief naar zich toe trok door een nieuwe Landschapsverordening in te stellen.

Voor de handhaving daarvan werd een projectteam opgericht dat zich exclusief bezig moest houden met de aanpak van de veelal illegale borden. Het projectteam bestond onder meer uit medewerkers van bureau handhaving Roger Schouwenaar en Boukje de Laat en buitendienstmedewerkers Leon Thissen en Jan van de Wiel. Gemeenten hebben met de APV wel een instrument om de plaatsing van reclameborden te reguleren. Maar die APV gaat alleen over de bebouwde kom. Bovendien gingen gemeenten niet eenduidig om met de handhaving. De ene gemeente pakte illegaal geplaatste borden wel aan, de andere niet. Wat ertoe kon leiden dat bijvoorbeeld links van de openbare weg wel borden stonden, en rechts niet. In 2000, ten tijde van het verhaal in HandHaving, had het projectteam

vijfhonderd aanschrijvingen verstuurd. Zowel naar degene op wiens land het bord stond, als naar degene wiens naam, bedrijf of product op het bord stond. Onderling moesten zij dan maar uit maken wie het bord zou weghalen. 450 aanschrijvingen hadden direct succes, de borden werden verwijderd. Voor de overig vijftig werd de handhaving doorgezet. Roger Schouwenaar vertelt anno 2010 dat in minder dan een jaar uiteindelijk 2000 borden zijn weggehaald. „In enkele gevallen heeft de provincie zelf borden verwijderd en in depot geplaatst. Als iemand de borden kwam opeisen kon die ze meekrijgen, tegen betaling van de kosten van de opslag.”

Na deze succesvolle handhaving is het projectteam opgeheven, en het beleid gewijzigd van proactief naar reactief. De buitendienstmedewerkers zijn nog steeds alert op reclameborden en er wordt snel tegen optreden. Even prikken, noemt Schouwenaar dat, tegenwoordig beleidsmedewerker sport bij de provincie.

Tekst: Nicoline Elsink